

**HALJALA VALLARAAMATUKOGU
2019. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	4
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud	4
2.2 Eelarve.....	5
2.3 Projektid	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	6
2.4.1 Ülevaade. Omapoolne hinnang.	6
2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	8
2.4.3 Erialahariduse omandamine	8
2.4.5 Töötajate tunnustamine	8
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	8
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	9
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	10
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	10
3.2 inventuurid, mahakandmised	11
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	11
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	12
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	12
4.3 RVL teenindus.....	15
4.4 Laste- ja noorteteenindus	15
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	15
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	15
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	16
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	17
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	17
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	17
4.6.1 kohalikul tasandil	17
4.6.2 riiklikul tasandil.....	20
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	20
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	20
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	20
4.9 Andmebaasid	21
5. 2020. aasta tegevused.....	22

LISA 1. Personali koolitus	23
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	23
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	23
LISA 4. Laste ja noorteüritused (valik olulisematest).....	23

Tabel 1

Omavalitsus	Piirkonna elanike arv (01.12.18)	Raamatukogusid kokku	Neist harukogusid	Teeninduspunktide arv
Haljala vald	4369	8	7	2

1. Põhilised tegevussuunad

- 1. augustil 2018. aastal toimus endise Vihula valla raamatukogude liitmine Haljala Vallaraamatukoguga. Kui esimest viit kuud võib nimetada šokiks, siis 2019. aasta oli toibumise ja kohanemise aasta.
- Karepa haruraamatukogu kolis uude ruumi. Kasulikku pinda küll ei lisandunud, kuid tuba on valgem, soojem, kasutajasõbralikum.
- Raamatukogudes toimus palju kirjandusüritusi: Haljala raamatukogus olid külalisteks Enn Tarvel, Aleksei Turovski, Mari-Ann Remmel ja kaks kirjaniketuuri – kevadel lastekirjanikud Jaanus Vaiksoo, Anti Saar, Andrus Kivirähk ja Kertu Sillaste ning sügisel Hänilane, Aarne Puu, Tiia Kriisa ja Peep Ehasalu; Võsu raamatukogus kirjanik Ain Kütt; Karepa raamatukogus suursaadik Toomas Tiivel, kunstnik Helje Eelma jt.
- Raamatukogude külastajaid rõõmustasid eriilmelised näitused ja väljapanekud. Üritusi korraldati ka eesti keele ning laulu- ja tantsupeo aastat silmas pidades.
- Raamatukoguhoidjate aegunud arvutid vahetati uute vastu välja.
- Haljala valla arengukavas on eesmärgiks seatud valla raamatukogude kujundamine polüfunktsionaalseteks kogukonnakeskusteks. Harukogud koostasid 2019. aastal oma teeninduspiirkonda silmas pidades arengukavad, mis 2020. aasta esimeses pooles saavad ühtse vormi vallaraamatukogu arengukava näol.
- Vihula ja Võsu haruraamatukogus vahetus töötaja.
- Raamatukogudel on kohaliku elu tegevustes oluline roll, pakutakse nii kultuurilist meelelahutust kui abi igapäevaelu toimingutes.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

Haljala Vallaraamatukogu struktuur on endine: raamatukogu koosneb valla keskraamatukogu ülesandeid täitvast Haljala Vallaraamatukogust ja Aaspere, Karepa, Varangu, Vergi, Vihula, Võsu, Võsupere haruraamatukogudest. Varangu haruraamatukogul on teeninduspunkt Varangu külas ja Haljala Vallaraamatukogul Haljala koolis.

Haljala Vallaraamatukogul on olemas põhimäärus (15.05.2018), kasutuseeskiri (15.05.2018), andmekaitsetingimused (23.04.2019). Komplekteerimispõhimõtted eraldi dokumendina fikseeritud ei ole. Kogude komplekteerimisel lähtume Rahvaraamatukogu seadusest, kus on sätestatud põhimõte, et rahvaraamatukogu kogud on koostiselt universaalsed, sisaldades teeninduspiirkonna elanike põhivajadustele vastavaid erinevates keeltes, eri tüüpi ja laadi teavikuid. Samuti oleme kohustuseks võtnud vähemalt 30% teavikute soetamise toetusest

kasutama kultuuriministri 09.01.2015.a määruse nr 1 „Rahvaraamatukogude riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“ lisas 1 nimetatud kirjanduse ja kultuuriperioodika väljaannete soetamiseks ja järelkomplekteerimise teostamiseks, arvestades rahvaraamatukogu kasutajate sihtgrupi vajadusi ja eripära.

2019. aasta alguses hakkasime koostama arengukava ning harukogude töötajad panid kirja oma hetkeseisu, eesmärgid ja arengusuunad. Vihula ja Võsu raamatukoguhoidjad seda ei teinud ning esialgne plaan aasta lõpuks esitada volikogule ühtne vallaraamatukogu arengukava ei teostunud. Töötaja vahetumisega loodame lähiajal valmis saada ka arengukava. Kvaliteedihindamist raamatukogudes läbi ei ole viidud.

Haljala Vallaraamatukogu nõukogu liikmed määrab vallavalitsus neljaks aastaks. 2018. aasta novembris määratud nõukogu on viieliikmeline.

Lääne-Virumaal on Haljala vallas kõige väiksem elanike arv, kuid raamatukogusid on meil kõige rohkem – kaheksa ja lisaks kaks teeninduspunkti. Karepa raamatukoguhoidja viib korra kuus oma teeninduspiirkonnas raamatud soovijatele koju. Igal asjal on omad plussid ja miinused, nii ka raamatukogurohkusega: tagatud on küll vallaelanikule suuremad võimalused leida tee raamatukogusse, kuid samas ei ole võimalused fondi täiendamiseks piisavad. Raamatute ringlemine harukogude vahel peab olema aktiivne, kuid vahemaad ning kehv ühendus ei võimalda seda piisavalt kiiresti teha. Ka on ühte menukit keeruline kaheksa vahel jagada, sest kõik lugejad ootavad ju eelkõige uut ja värsket lugemisvara.

Vihula raamatukoguhoidja lahkus märtsi alguses töölt ning korraldasime konkursi uue töötaja leidmiseks. Töötaja vahetumisega selgus, et raamatukogu kasutatavus ei olnud selline, nagu eelmiste aastate aruannetest lugeda võis. Uurides andmebaasi ja kohanedes tegeliku olukorraga kutsusime 18. septembril kokku küla koosoleku, kus valla esindajad, raamatukoguhoidjad, külavanemad ja aktiivsed külaelanikud said arutada tekkinud olukorra üle. Koosolekul viibijad olid ühisel nõul, et ühest päevast, mil Vihula raamatukogu on avatud, piisab.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.18. €	Seisuga 31.12.19 €	Muutus %
Eelarve kokku	126,069	136,134	7,98%
Personalikulu	76,645	83,433	8,86%
Komplekteerimiskulu	27,419	29,265	6,73%
sh KOV-lt	19,183	21,048	9,72%
sh riigilt	8,236	8,217	-0,23%
Infotehnoloogiakulu	5,413	9,070	67,56%
Üritusteks/näitusteks	0,943	1,224	29,79%
Täienduskoolitus		0,743	

Kohalik omavalitsus kompenseerib tööga seotud (koduteenindus Karepa teeninduspiirkonnas, raamatupakkide vedu, asendamine valla teises raamatukogus) sõidukulud.

2.3 Projektid

Raamatukogule ei ole projekte kirjutatud. Varangu raamatukoguhoidja kirjutas projekti MTÜ Varangu Külaseltsile ning sai rahastuse KOP-ist, omaosaluse kattis Haljala vald. Varangu teeninduspunkt asub külaseltsiga ühes majas ning üritustest osavõtjad on samad. Sel aastal sai Varangu kandi rahvas osa kuus kuud väldanud projekti „Aiandusalased oskused kogukonda“ loengutest ja õpitubadest.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Haljala Vallaraamatukogu personal: direktor 1,0 ja raamatukoguhoidja 6,0

Direktor viis aasta alguses läbi kõigi töötajatega koostöövestlused, et paremini tuttavaks saada, kuulda muresid, rõõme ja ettepanekuid. Kõik raamatukogutööga seotud mured on edastatud vallavalitsuse ametnikele ning loodame, et aja jooksul need ka lahendatakse.

Vihulas ja Võsul vahetus 2019. aastal töötaja. 8. märtsil saatsime pidulikult ära uusi väljakutseid sooviva raamatukoguhoidja Vihula raamatukogust. Korraldasime konkursi uue töötaja leidmiseks. Erialase haridusega kandideerijat konkursil ei osalenud. Vestluste tulemusena otsustas konkursi komisjon teha ettepaneku asuda 0,5 töökoormusega Vihula haruraamatukogu raamatukoguhoidjaks Piret Maurerile. Uus töötaja tegi Vihulas suurpuhastuse ning korrastas ka aimekirjanduse fondi. Kahjuks aga selgus, et raamatukogu kasutatavus ei olnud selline, nagu eelmiste aastate aruannetest lugeda võis. Uurides andmebaasi ja kohanedes tegeliku olukorraga kutsusime 18. septembril kokku küla koosoleku, kus valla esindajad, raamatukoguhoidjad, külavanemad ja aktiivsed külaelanikud said arutada tekkinud olukorra üle. Koosolekul viibijad otsustasid, et ühest päevast, mil Vihula raamatukogu on avatud, piisab. Uue töötaja töökoormuse vähenemise muret ei tekkinud, sest Võsu raamatukoguhoidja oli haiguslehel ning juunis lahkus töölt. Piret Maurer, kes esialgu asendas Võsul puuduvat töötajat, oli nõus sinna alaliselt ümber asuma ning ka Vihulas kolmapäeviti laenutama.

Piret, kes sai Vihulas fondi korrastamisega praktikat, oli sunnitud oskusi rakendama kohe ka Võsul, sest nii korrast ära lastekirjanduse fondi ei osanud keegi oodata. Puudus süsteem, segamini oli nii liigi- kui ilukirjandus. Suureks abiks fondi korrastamisel oli ka Karepa raamatukoguhoidja Ene Loo. Tänapäevaks on Võsu raamatukogu koristatud ja riulid korrastatud. Lugejaid ootavad puhtad lauad ning ajakirjad-ajalehed on seatud riulisse. Võsu raamatukogu on avatud 1. septembrist 31. maini neljal päeval nädalas (kolmapäeviti suletud) ning suvekuudel viiel päeval.

Karepa raamatukogu on väikese koormuse tõttu kolmapäeviti suletud ning raamatukoguhoidja töötab sel päeval Haljala raamatukogus.

2.4.1 Ülevaade täiendkoolitustest

Teema	Korraldaja	Osalejate arv
Erialased täienduskoolitused		
Maaraamatukoguhoidjate teabepäev Tartus	ERÜ Maaraamatukogude sektsioon	1

Maaraamatukoguhoidjate päev. Raamatukogupäevade lõpetamine Pärnus	ERÜ	3
Hispaania ja Ladina-Ameerika kirjandus	LVKRRK	2
Õppereis Kiisa rksse ja Arvo Pärdi keskusesse	LVKRRK	2
Laste lugemismängud. Kuidas ajutreening parandab enesehinnanguid.	LVKRRK	4
Projektide kirjutamine kultuurkapitalile	LVKRRK	2
Seminar Väike-Maarja vallas: Rakke RK ja kodulugu. Kalaspordimuuseum. Eesti keelest. Liiklusnädalast.	LVKRRK	5
Rahvusraamatukogu andmebaasidest ja uutest arengutest. Kirjastamise seisust ja Tänapäeva uutest raamatutest.	LVKRRK	3
Värvinimedega fraseologismid ja nende tuntus õpilaste hulgas. Värvisõnade esinemine Kreutzwaldi muinasjuttudes. Dublini raamatukogud. Väekad taimed Eesti pärimuses.	LVKRRK	7
Juhtimiskoolitus „Meeskonna juhtimise põhitõed ja väljakutsed“	LVKRRK	1
Õppimise võlu ja nauditav õppimine hõbedases vanuses	LVKRRK	1
Muud koolitused		
Küberhügieeni koolitus	Riigi Infosüsteemi Amet, Haljala Vallavalitsus	1
Täiskasvanuhariduse edendamine	Andras	1
Muudatused tööõiguses ja töösuhetes, praktika ja uued kohtulahendid	Personali Arenduskeskus	1
Õigusteadmisi raamatukoguhoidjale	MTÜ Õiguskool	1
Arvutikoolitus	Haljala Vallaraamatukogu	6

Täiendkoolitused on oluline osa meie töös. Värsked teadmised ja rutiinist väljumine annavad uue hingamise ning tõstavad teotahet. On koolitusi, millest on osa võetud töökorralduse muutumisest ja otsesest vajadusest. Koolitustel osalemise teeb keeruliseks kohusetunne oma lugeja ees – raamatukogud on koolituspäevadel suletud. Eriti peavad valima osakoormusega töötajad, kes niigi väheseid lahtiolekupäevi ei soovi lugejalt ära võtta.

LISA 1

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Direktor Maiga Parksepp esines 27. veebruaril Põltsamaa raamatukogus Jõgevamaa raamatukogude seminaril ettekandega haldusreformist tingitud raamatukogude ühendamise teemal.

LISA 2

2.4.3 Erialahariduse omandamine.

Võsu ja Vihula raamatukoguhoidja Piret Maurer osaleb ERÜ korraldatud kutsekoolitusel.

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

Karepa raamatukoguhoidja Ene Loo - Lääne-Virumaa maaraamatukoguhoidja 2019, Aasta maaraamatukoguhoidja 2019 nominent.

Haljala raamatukogu kirjandusring, mida 2014. aastast korraldab Maiga Parksepp - täiskasvanuhariduse õpiteo nominent Lääne-Virumaal.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.

Haljala Vallaraamatukogu (261 m²) asub Haljala rahvamajas ning teeninduspunkt Haljala koolis. Raamatukogu ruumid on rahuldavas korras. Rahvamajas asuva raamatukoguruumi lagi ja sein, mis olid saanud üle-eelmisel aastal veekahjustusi, tehti korda. Vahetati ka probleemi põhjuseks olnud veetoru. Hingata sai kergemalt maikuuni, kui raamatukogus oli end sisse seadnud valimiskomisjon ning uus toru tugevale vihmasajule vastu ei pidanud. Hetkega oli üle ujutatud nn lugemissaali põrand ning üks lugejaarvuti läks seetõttu mahakandmisele.

Haljala valla arengukavas ja eelarvestrateegias on planeeritud Haljala rahva- ja kooliraamatukogu kolimine uutesse ühistesse ruumidesse kohalikku köstrimajja 2020. aastal.

Aaspere raamatukogu (118 m²) asub MTÜ Aaspere Külakoja ruumides ning külaseltsile makstakse renti. Ruumid on küll heas korras, kuid maja on vana ning kütma peab palju. Õhksoojuspumbast ei piisa. Raamatukogu ahi lagunes ootamatult novembri lõpus ning nüüd ootame uue küttekolde ehitamist. Pimedal ajal on tee raamatukogu juurde valgustamata.

Karepa raamatukogu (41,4 m²) asub aasta algusest Karepa Külaseltsile kuuluvas rahvamajas ja külaseltsile makstakse renti. Raamatukogu on külastaja jaoks endisest parema asukohaga. Raamatukoguhoidja kohustuste hulgast langes ära puude tassimine ja kütmine – raamatukogus on õhk-vesi küte, kuid koristamine hõlmab nüüd kogu rahvamaja. Hetkel remondivajadus puudub. Raamatukogu inventar sai täiendust lukustatava sahtliboksi, pehme lastetooli, mänguasjakasti näol. Raamatukogu välisuksel rõõmustab lugejaid 18. juunist alates tagastuskast.

Varangu raamatukogu (100 m²) asub Essu külakeskuse hoones. Asukoht küla keskel on külatajasõbralik, pimedal ajal on olemas valgustus. Ruumipuudust ei ole, kuid kaks õhksoojuspumpa ei taga talveperioodiks piisavat soojust. Raamatukogus on kaks tuba, millest üks on remonditud, korraliku valgustuse ja uue inventariga, kuid teine vajab sanitaarremonti, valgustuse väljavahetamist ja inventari kaasajastamist. Eeskoda vajab seinte värvimist ja uut põrandakatet.

Varangu laenutuspunkt, mis asub vallale kuulavas Varangu seltsimajas, paikneb küla ääres ning tee on pimedal ajal valgustamata. Ruum on väike, kuid üritusteks kasutab raamatukoguhoidja seltsi ruume. Inventar vajab uuendamist. Raamatukoguhoidja on aktiivne külaelu eestvedaja ja seltsi liige ning seetõttu on sujuvalt tema õlule lükatud kõik majaga seonduv – kütmine, lume rokimine, koristamine, lillepeenarde korrashoid ja kastmine.

Vergi raamatukogu (103 m²) asub endises lasteaia hoones Vergi küla keskel. Raamatukogu kasutuses on suurem ruum, kus saab korraldada väikesi üritusi ja väiksem ruum, milles on arhiiv ning kuhu oleks võimalik sisustada ka lastetuba. Küla elanikud on annetanud raamatukogule kaks diivanit, et lugejatel oleks mugavam kohapeal ajakirju, ajalehti lugeda. Raamatukogusse on paigaldatud õhk-soojuspump, tubades on ka radiaatorid, et vajadusel lisa-sooja saada, sest ainult pumba tekitatud soojast talvel suure külma ja tuulega terve maja soojendamiseks ei jätku. Raamatukogu katus laseb läbi ning aknad on vanad ja vajavad väljavahetamist.

Vihula raamatukogu (63 m²) asub Vihula lasteaia ühes majas. Raamatukokku ei ole teed, inimesed käivad üle muru sealt kus juhtub; välisfassaad on aegunud ja mitterahuldav; välisüks ja aknad on vananenud ning vajavad väljavahetamist; trepil puudub varikatus; valgustus ei ole ajakohane ja piisav; raamaturiulid vajavad kaasajastamist.

Võsu raamatukogu (65 m²), mis asub Haljala Vallavalitsusega ühes majas, vajab remonti. Kuna ruumi napib, on vallavalitsusest antud lootust raamatukogu laiendusele fuajee arvelt. Raamaturiulid on suures osas amortiseerunud.

Võsupere raamatukogu (60 m²) asub 2011. aastal ehitatud hoones koos lasteaia ja külakeskusega. Raamatukogu ruum ei võimalda suuremaid üritusi, samuti puudub näituste jaoks piisav pind. Samas on raamatukogu asukoht väga hea ja ruum on soe ning valge. Kuna katus on mõned aastad lekkinud, oli raamatukogu lagi veekahjustustega. 2019. aastal lõpus sai lagi värske ilme.

Ühinemiskoosolekul (endise) vallavanema antud lubadus organiseerida teavikute ja vajalike töövahendite vedu raamatukogudesse vallavalitsuse töötaja poolt sai täidetud vaid ühel korral ning septembrist 2018 oleme pidanud endiselt omal jõul hakkama saama, kasutades isiklikke sõiduvahendeid ja sugulasi-tuttavaid.

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Liikumispuudega inimene saab omal jõul külastada Haljala, Aaspere ja Võsu raamatukogu. Vihulas liikumispuudega inimesel sissepääs puudub. Raamatukogudes ei jää ükski soovija teenindamata, raamatukoguhoidja abiga on tagatud sissepääs ruumi või on organiseeritud teavikute laenutamine.

Haljala raamatukogu välistrepil puudus käsipuu, mis paigaldati sel aastal.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Töötajate arvutid olid vanad ning tegutsemine nendega piinarikas. Õnneks praegune vallavanem Ivar Lilleberg mõistis meie muret ja andis heakskiidu uute arvutite ostuks. Seni oleme läbi pidanud ajama „uute“ arvutitega, mis ametnikele enam pole sobinud.

Töötajaarvuti ning kuvar vahetati uue vastu välja Aasperes, Varangul, Võsul ja Võsuperel. Vergi raamatukogus vahetati välja ruuter ning Vergi ja Võsu lugejaarvuti asendati kasutatud, kuid endisest parema ja kiirema arvutiga. Teistes raamatukogudes olid töötingimused talutavad. Direktor sai tööks vajamineva sülearvuti. Ürituste ja loengute sujuvamaks läbiviimiseks ostsime projektori.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Kogude komplekteerimisel lähtume Rahvaraamatukogu seadusest, kus on sätestatud põhimõte, et rahvaraamatukogu kogud on koostiselt universaalsed, sisaldades teeninduspiirkonna elanike põhivajadustele vastavaid erinevates keeltes, eri tüüpi ja laadi teavikuid. Samuti oleme kohustuseks võtnud vähemalt 30% teavikute soetamise toetusest kasutama kultuuriministri 09.01.2015.a määruse nr 1 „Rahvaraamatukogude riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“ lisas 1 nimetatud kirjanduse ja kultuuriperioodika väljaannete soetamiseks ja järelkomplekteerimise teostamiseks, arvestades rahvaraamatukogu kasutajate sihtgrupi vajadusi ja eripära.

Raamatute tellimine toimub koostöös Lääne-Virumaa Keskraamatukogu komplekteerimis-osakonnaga. Komplekteerimisel järgime põhimõtet, et eesti kirjanduse paremik jõuaks lugejateni. Õpilaste puhul peame silmas, et kohustuslik kirjandus ja uuem eesti laste- ja noortekirjandus oleks võimalusel olemas. Komplekteerimisel arvestatakse ka valla teiste raamatukogude tellimustega. Haljalas on fond kõige rikkalikum ning seal asuvad ka vähem kasutust leidvad kallimad teatmeteosed, mida saab vajadusel harukogudesse laenutada. Üldiselt teab iga raamatukoguhoidja oma lugejate eelistusi ning kirjanduse tellimisel lähtutaksegi nendest.

2019. aastal lisandus Haljala valla raamatukogudesse 2179 teavikut. Annetustena lisandus 283 teavikut – 277 raamatut, 6 auvist; osakaal 12,98% kogude juurdekasvust. Lugejad soovivad sageli annetada raamatuid, mis on raamatukogul juba olemas. Väga kehvast seisust raamatuid oleme annetustega ka välja vahetanud.

E-teavikuid ja auviseid ei komplekteeri.

Teavikute ostuks kulus 2019. aastal 29 265.- eurot, millest riik eraldas 8 217.- ning kohalik omavalitsus 21 048.- eurot.

Teavikute ringlus vallas 0,73 (Haljala 1,15; Aaspere 0,27; Karepa 0,68; Varangu 0,48; Vergi 0,56; Vihula 0,26; Võsu 0,99; Võsupere 0,63).

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatuid on Haljala valla raamatukogudes kokku 78166 eksemplari: 18173 teavikuga on kõige suurem kogu Haljala raamatukogus, Aasperes 9962, Karepal 6358, Varangul 9611, Vergis 6875, Vihulas 8148, Vösul 10748, Vösuperel 8291.

Ilu- ja lastekirjandust on vallas 52180 eksemplari.

Teavikute arv 2018. aasta aruandega võrreldes ei klapi (vahe on üle 2000 eksemplari), kuna 2018. aasta Vösu raamatukogu statistilises tabelis ei olnud reaalsed arvud. Nüüd on arvud ühtlustatud andmebaasis kajastuvatega.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikale kulus Haljala vallas 6989.- eurot. Tellimise puhul arvestatakse lugejate eelistusi ja nn kohustuslikku kirjandust. Kultuuriperioodika nimetusi on rohkem Haljala ja Vösu raamatukogus, arvestades sealset suuremat lugejaskonda. Ajakirjad on harukogude vahel ära jagatud, et vallas oleks võimalikult suur nimetuste arv. Näiteks Aasperes käib Täheke, Hea Laps ja Loomingu Raamatukogu, Vösuperel Täheke ja Looming jne. Ajakirju saame omavahel vajadusel laenutada.

Haljala raamatukogust oli võimalik laenutada 2019. aastal kultuuriajakirju Eesti Loodus, Horisont, Täheke, Hea Laps, Raamatukogu, Teater. Muusika. Kino, Vikerkaar, Värske Rõhk, Sirp. Vösu raamatukogu kultuuriperioodika: Hea Laps, Eesti Loodus, Täheke, Õpetajate Leht, Sirp, Looming, Teater. Muusika. Kino.

Ükski ajakiri kultuuriperioodika hulgast laenutuste edetabeli esikümnesse ei jõua. Populaarseimad on ajakirjad Imeline Ajalugu, Naisteleht, Eesti Naine, Burda, Maakodu, Mida Arstid Sulle Ei Räägi, Kodu & Aed jne.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid Haljala valla raamatukogudes on aasta lõpu seisuga 196, sel aastal lisandus neid 6. Auviste süstemaatilist komplekteerimist ei toimu, sest nende järele ei ole nõudlust.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Inventuure sel aastal raamatukogudes ei toimunud. Fonde korrastatakse igapäevatöö käigus. Aegunud, määrdund, kadunud raamatuid kustutati valla raamatukogudest 1933 eksemplari, ajakirju 464 aastakäiku, elektroonilisi teavikuid 4.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Haljala valla raamatukogude teeninduskorralduses muudatusi ei ole, mõnel harukogul (Karepa, Vihula, Vösu) on muutunud lahtioleku aeg. Lugejad saavad teavikuid laenutada koju või lugeda kohapeal. Teavikuid, mida meie raamatukogudes ei ole, tellime RVL-ga teistest raamatukogudest. Soovijatele korraldatakse koduteenindus.

Haljala vallas on kahe erineva iseloomuga raamatukogu - sisemaa ja rannaraamatukogud ning seetõttu sõltub ka raamatukogude kasutamine aastaegadele vastavalt. Kui Vösul, Vergis ja

Karepal toimub peamine töö suvekuudel, kui puhkajad teenust kasutavad, siis teised raamatukogud on aktiivsemad septembrist maini.

Raamatukogude külastajatele on raamatute, kirjanike, tähtpäevade jms tutvustamiseks näitused ja väljapanekud, toimuvad tasuta kirjandusüritused ja raamatukogutunnid. Üritustest osavõtmine sõltub erinevatest põhjustest, näiteks nädalavahetusel Haljala raamatukogu lugejad üritusi ei soovi. Põhjuseks on lastelaste hoidmine, saunapäev, linnapäev jne. Oktoobrikuu liiklusüritusel oli prognoositust vähem osalejaid, sest sattus olema sügise viimane (ilmateate andmeil) ilus ilm ja eelistati lehtede riisumist liiklusohutuse loengule. Karepal ja Varangul seevastu toimuvad üritused just nädalavahetusel, kui inimesed on sinna nädalalõppu veetma tulnud. Igal külal on oma iseloom, millele vastavalt raamatukoguhoidjad ka oma plaane seavad.

2018. aastal toimunud haldusreformi mõju raamatukogudele ei ole märkimisväärne, pigem mõjutab meid linnastumine ja külade järjest vähenev elanike arv. Samuti on suur mõju internetiseerumisel, mille tõttu külastab noorem põlvkond raamatukogu harva.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Haljala valla raamatukogudes on külastajal võimalus kasutada arvutit või viibida oma nutiseadmega tasuta Wi-Fi levialas. Raamatukoguhoidjad abistavad külastajaid ID-kaardi kasutamisel ja teistel e-toimingutel. Kõigis raamatukogudes pakutakse printimise, skaneerimise ja koopia tegemise teenust vastavalt vallavalitsuse kehtestatud hinnakirjale.

AIP-i kasutamine väheneb pidevalt. Arvuteid kasutatakse meilide vaatamiseks, ülekannete teostamiseks ning printimiseks. Võsu raamatukogus on AIP-i arvutite kasutamine aktiivsem.

Haljala raamatukogus on endise kahe lugejaarvuti asemel üks. Ootamatu üleujutus kahjustas arvutit ning teist praegu asemele ei ole muretsenud, sest kasutajaid on vähe. Vergi ja Võsu raamatukogu lugejaarvutid asendati kasutatud, kuid paremate ja kiiremate arvutitega.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Tabel 3

Raamatu- kogu	Lugejad 2018	Lugejad 2019	Muutus (+-)
Haljala	620	637	+17
Aaspere	103	98	-5
Karepa	158	163	+5
Varangu	105	95	-10
Vergi	87	116	+29
Vihula	97	71	-26
Võsu	531	507	-24
Võsupere	147	131	-16
KOKKU	1848	1818	-30

Raamatu- kogu	Külastused 2018	Külastused 2019	Muutus (+/-)	Virtuaal- külast. 2018	Virtuaal- külast. 2019	Muutus (+/-)
Haljala	11092	12133	+1041			
Aaspere	1135	999	-136			
Karepa	1838	2052	+214			
Varangu	2419	1839	-580			
Vergi	2007	2316	+309			
Vihula	2000	670	-1330			
Võsu	4973	4130	-843			
Võsupere	2115	1668	-447			
KOKKU	27579	25807	-1772	68854	115136	+46282

Raamatu- kogu	Laenut-d 2018	Laenut-d 2019	Muutus (+/-)	Päringud 2018	Päringud 2019	Muutus (+/-)
Haljala	22408	24870	+2462	72	19	-53
Aaspere	1653	1763	+110	17	58	+41
Karepa	5156	4299	-857	3	7	+4
Varangu	4327	4571	+244	9	5	-4
Vergi	3365	3833	+468	14	35	+21
Vihula	7399	2134	-5265	17	1	-16
Võsu	16687	10639	-6048	0	13	+13
Võsupere	6800	5234	-1566	18	21	+3
KOKKU	67795	57343	-10452	150	159	+9

Raamatukogudes langeb külastuste ja laenutuste arv. Vanemaid inimesi, kes on harjunud lugema, jääb järjest vähemaks. Neile aga, kes raamatukogus käivad, on see oluliseks kohaks, kust tasuta lugemisvara saada. Haljala vallas on 4369 teenindatavat ning 1818 külastab neist raamatukogu, so 41,6 %. Kasutajate arv ei ole ilmselt päris täpne, sest on lugejaid, kes laenutavad mitmest valla raamatukogust. Kohalkasutuste arv on tõusnud perioodika kasutamise arvelt. Haljalas kasutavad raamatuid ja ajakirju kohal lugemiseks eelkõige lapsed, kes tundide vahel ja peale kooli aega parajaks teevad.

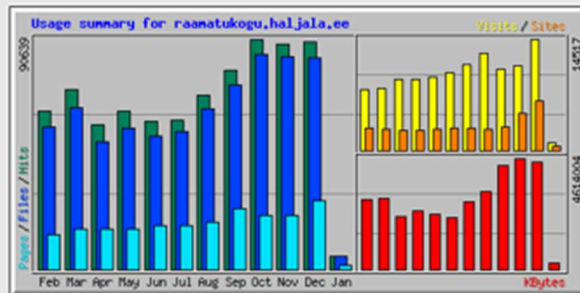
Kõige suuremad muutused toimusid Vihula ja Võsu raamatukogus, mis kajastuvad ka statistilistes näitajates. Vihula raamatukogu on suvest alates avatud vaid ühel päeval nädalas. Esialgu tegime ühepäevase graafiku suveperioodiks. Kui aga selgus, et kasutajaid napib ka üheks päevaks, uurisime raamatukogu andmebaasi ja vestlesime kohalikega. Seejärel langetasime otsuse, et ka sügis-talvisel perioodil jätkame samamoodi. Tegelik olukord selgub 2020. aasta jooksul.

Võsu raamatukogu arvnäitajaid ei ole paari viimase aasta jooksul mõtet võrdluseks võtta, sest nii teavikute, laenutuste kui lugejate arv on olnud „loomingulised“. Suur töö on 2019. aasta teises pooles tehtud võlglastega, kuid seda jätkub ka eesolevaks aastaks. Lugejate kontodele on laenutatud aastate jooksul kümneid raamatuid ning nende tagasisaamisega pole vaeva nähtud. Seni on võlglasted lihtsalt ümberregistreeritud (ka nende teadmata) ja teavikute tagastamistähtaega pikendatud. Oleme helistanud ja kirjutanud valla vara tagasi saamiseks: on lugejaid, kes väidavad, et neil pole raamatutega seost ja vahel on see ka tõeks osutunud; on neid, kes võlad tagasi toovad. Kahjuks on aga lugejate andmed andmebaasis puudulikud ning paljudega polegi võimalik kontakti saada. Enam Võsul lugejate endi teadmata neid lugejaks ei registreerita ning sellest ka lugejate ja laenutuste arvu langus.

Kasvanud on kodulehe külastuste arv. Muutust võib selgitada raamatukogude kasvuga, endise kolme asemel külastavad nüüd lehte kaheksa raamatukogu lugejad. Peamiselt otsitakse infot lahtiolekuaegade ja kontaktide kohta, kuid väga populaarne on uudiskirjanduse tutvustus. Facebooki postitatud uute raamatute pilt viib kodulehele, mida kasutatakse aktiivselt raamatute sisuga tutvumiseks. Koheselt reserveeritakse Urramis soovitud teavikud.

Usage Statistics for raamatukogu.haljala.ee

Summary by Month
Generated 03-Jan-2020 01:52 EET

Month	Daily Avg				Monthly Totals					
	Hits	Files	Pages	Visits	Sites	KBytes	Visits	Pages	Files	Hits
Jan 2020	1773	1645	581	316	586	281153	948	1743	4936	5319
Dec 2019	2881	2688	868	468	6485	4443474	14517	26926	83330	89341
Nov 2019	2959	2783	702	369	4821	4614004	11082	21088	83512	88798
Oct 2019	2923	2736	691	339	2967	4289445	10534	21423	84831	90639
Sep 2019	2606	2423	792	422	2799	3232165	12661	23788	72718	78201
Aug 2019	2216	2037	595	362	2864	2808445	11230	18475	63160	68716
Jul 2019	1894	1754	550	329	2836	2125264	10200	17061	54390	58729
Jun 2019	1937	1742	565	316	2767	2302037	9500	16968	52260	58138
May 2019	2003	1795	504	298	2596	2421345	9267	15639	55665	62121
Apr 2019	1894	1681	523	306	2623	2175598	9205	15715	50434	56821
Mar 2019	2279	2053	515	262	2811	2946138	8139	15978	63651	70661
Feb 2019	2227	2008	491	280	2887	2872656	7853	13770	56234	62378
Totals						34511724	115136	208574	725121	789962

Generated by [Webalizer Version 2.21](#)

Infopäringud

Järjepidevust infopäringute teemade kirjalikul registreerimisel ei ole. Päringud märgitakse jooksvalt andmebaasi ning nende arv kajastub statistikas. Haljala raamatukogus on päringute arv 2019. aastal märksa väiksem kui 2018. aastal ning seda eelkõige seetõttu, et 2018. aastal tehti Haljalas aktiivselt koduloouringuid.

Päringuid tehakse ajaloo, käsitöö, massaaži, mee, vitamiinide teemal. Haljala raamatukogus näiteks: kurereha, Peeter Tooming, Ella Linnap, Haljala vanasõnad õppimise kohta, heegeldatud luigid, lepatriinud, heegeldatud pitsist õlarätid, sotsiaalsühholoogia teooriad, eesti keel eesti luules, Haljala vallamaja asukohad enne ja praegu, Haljala koduloo teke ja praegune olukord, Haljala esmamainimise kivi, Marilyn Kerro jms.

4.3 RVL teenindus

Haljala Vallaraamatukogu RVL sisse 1356, välja 1206. Peamiselt kajastavad need numbrid raamatute oma harukogude vahel liikumist. Laenutame lisaks ka Keskraamatukogust.

Raamatud liiguvad hästi Võsu ja Vihula vahel, sest raamatukoguhoidja töötab mõlemas raamatukogus. Karepa raamatukoguhoidja, kes kolmapäeviti on Haljala kogus, viib samuti vajalikud raamatud Karepale. Nii tegutseb ka Varangu raamatukoguhoidja, kes neljapäeval ja reedel Haljalas. Kõige keerulisem on RVL kiiresti toimetada Aasperesse, Võsuperele ja Vergisse, kus raamatukoguhoidja on tööl ainult oma kogus ja asukoht jääb Haljala-Võsu peamagistraalilt eemale. Tavaliselt on lugejad soovinud teisest raamatukogust ajaviitekirjandust, millega pole kiire ja tellitud raamatud liiguvad kohale kord kuus koos raamatupakkidega.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Komplekteerimisel arvestatakse igas vanuses laste lugemishuviga, et kõigile oleks pakkuda nii kooli- kui ajaviitelugemist. Eelistatud on Eesti kirjanike looming ning kooli- ja lasteaia õppekavas olev kirjandus. Komplekteerimisel tuleb jälgida kordustrukke kohustusliku kirjanduse teostest, et vajadusel lagunenud või kadunud raamat asendada.

Lastele ja noortele suunatud teavikuid lisandus raamatukogudesse 383 eksemplari (Haljala 97, Aaspere 48, Karepa 42, Varangu 18, Vergi 41, Võsu 93, Võsupere 44).

Uute lasteraamatute tutvused toimusid õpilastele Haljala raamatukogus. Peale iga raamatukogutundi lisaks kohapeal uurimisele laenutavad lapsed õhinal raamatuid koju. Ka kirjanikega kohtumine tekitab raamatute vastu huvi.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 4

Raamatu kogu	Lug-d 2018	Lug-d 2019	Muutus (+/-)	Külast-d 2018	Külast-d 2019	Muutus (+/-)	Laenut 2018	Laenut 2019	Muutus (+/-)
Haljala	299	295	-4	5861	6503	+642	7346	6228	-1118
Aaspere	13	14	+1	86	313	+227	72	120	+48

Karepa	14	17	+3	145	221	+76	260	182	-78
Varangu	28	27	-1	902	493	-409	437	299	-138
Vergi	10	21	+11	234	310	+76	187	306	+119
Vihula	15	7	-8	454	145	-309	287	137	-150
Võsu	97	99	+2	1266	990	-276	1074	896	-178
Võsupere	28	28	0	528	437	-91	423	483	+60
KOKKU	504	508	+4	9476	9412	-64	10086	8651	-1435

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Väikestes asulates peaks raamatukogu asuma kooli või lasteaia vahetus läheduses, veel parem ühes majas. Nii on võimalik kasvatada lastes arusaamist, et raamatukogu on koht, mis on talle sobilik ja vajalik. Oluline on, et ka lapsevanem teeks koostööd ja laseks lapsel ise raamatukogusse tulla raamatut valima. Kipub ikka olema nii, et lapsevanem jookseb kiiruga läbi ja krabab süvenemata kaasa kõige õhema raamatu, mis soovitusliku kirjanduse nimekirja üles tähendatud.

Haljala valla lapsed, kes õpivad Haljala Koolis, laenutavad vajaliku (kohustusliku) kirjanduse enamasti Haljalast, koolis asuvast teeninduspunktist. Koolibussidega sõidetakse peale tunde koju ja raamatukokku õhtul enam ei minda. Harukogudes käivad lapsed rohkem koolivaheaegadel, see on aeg, mil panustatakse tegevustele noorema lugejaskonna heaks.

Kõigis valla raamatukogudes toimuvad ettelugemistunnid, meisterdamised ja õpitoad, mänguõhtud jms. Karepal ja Varangul on vähe lapsi, kellele teenuseid pakkuda, kuid raamatukoguhoidjad ei ole alla andnud ja üritused toimuvad ka ühe-kahe lapse osalusel. Võsuperel ja Vihulas, kus raamatukogud asuvad lasteaia ühes majas, on koostöö rühmadega pidev ja asjalik. Õpetajatega lepatakse kokku temaatiline tund, mille raamatukoguhoidja ette valmistab. Tavaliselt järgneb õppimisele meisterdamine või joonistamine, mis tunni teemaga seotud.

Võsu raamatukogu ühines sel sügisel laste lugemisprogrammiga „Lugemisisu“, mille eesmärgiks on innustada 5–10-aastasi lapsi lugema, pakkudes selle juurde mängulist lisategevust. Lugemisprogrammi on koostanud Eesti Lastekirjanduse Keskus koostöös Soome Instituudiga.

Haljala raamatukogus toimuvad kirjandustunnid Haljala kooli õpilastele. Tutvustatakse uut kirjandust, kirjanikke, teemasid. Aktiivne koostöö on ka lasteaia, ettelugemine ja meisterdamine käivad kokku kolmapäevadega. Suvisel vaheajal käib Haljala raamatukogus lapsi vähe, paljud veedavad suve rannarajoonides. Sel suvel toimus laste lugemise elavdamiseks Haljala raamatukogus 1.-4. klassi õpilastele suvelugemise võistlus, mille pidulik lõpuüritus oli 27. augustil. Lapsed võtsid endale raamatukogust lugemispäeviku, kus olid suunised raamatu valikuks ette antud (nt prillidega tegelane, sinise kaanega raamat, krimijutt vms). Kui raamat läbi loetud, tehti kanne päevikusse, anti hinnang ning raamatukogust saadi tempel kinnituseks. Lõpuüritusel said kõik osalejad kingiks raamatu, diplomi, kõhutäie kringlit ning omavahel

mõtteid vahetada ja teistelegi lugemist soovitada. Lastele üritus väga meeldis ja sooviti samasugust ka järgmisel suvel, ainult et vanusepiiri soovitati tõsta.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Laste külastuste arv suureneb tänu neile suunatud üritustele, mis muidugi seotud ikka lugemise ja raamatutega. Raske on tõmmata piirjoont ürituste ja grupikoolituste vahele, mis oma põhiolemuselt lastele sama ülesehitusega – informatiivne osa, lugemine jne, millele järgnevad meisterdamine, joonistamine, mängud. Nii ongi meil osad „linnukesed“ märgitud grupikoolituste, osad ürituste alla. See, et mõnes raamatukogus on ürituste arvuks 0, ei tähenda aga seda, et seal poleks lastele midagi toimunud, need on lihtsalt teisel real.

Alati on oodatud kirjanikud, kes lastele mõju avaldavad. Haljala lastel käisid külas Kertu Sillaste, Jaanus Vaiksoo, Anti Saar, Andrus Kivirähk. Suur tänu Eesti Kirjanike Liidule selle kohtumise eest! Toimus 31. Haljala valla kirjandivõistlus, kuhu oleme kutsunud kirjutajaid Haljala, Võsu, Kunda ja Veltsi koolidest. Kuna 2019. aasta on eesti keele aasta ning laulu- ja tantsupeo aasta, olid ka teemad kirjutamiseks vastavad. Lapsed kirjutasid miks neile meeldib laulda või tantsida, kuidas käidi tantsu- või laulupeol, millised raamatud ja raamatukangelased neile meeldivad, kuidas õpiti lugema ja kirjutama ning kas oluline on eesti või inglise keel. Haljalas toimuvad koostöös kohaliku rahvamajaga perepäevad ja raamatukogus on meisterdamine ja jutunurk.

LISA 4

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 5

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	228	229	19

Koduteenindust teeb Karepa raamatukoguhoidja oma piirkonnas. Teenindatavateks on inimesed, kes on eakad või kellel ei ole transporti raamatukokku tulemiseks. Teenindamine toimus 12 korda kolmes külas, peatuti seitsmes kohas ja teenindati 19 inimest.

Kolm koduteeninduse vajajat on vallas veel lisaks Karepa piirkonnale ning nende teenindamiseks teeme koostööd valla sotsiaaltöötajatega, kes toimetavad varem valmis pandud raamatupakid lugejatele kohale.

4.6 Raamatukogu kui kohalikkude pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

4.6.1.1 koostöö

- Koostöö toimub Lääne-Virumaa Keskraamatukoguga: komplekteerimiseks sõlmime aasta alguses lepingu ning osaleme peamiselt ka seal korraldatud täiendkoolitustel ja õppesõitudeil. Keskraamatukogu peaspetsialist Lea Lehtmets on Haljala Vallaraamatu-

kogu nõukogu esimees ning tema osalemist ja professionaalset abi tööprotsessis on raske ülehinnata. Tema poole oleme võinud alati nõu saamiseks pöörduda.

- Koostööd tehakse kõigi Haljala valla koolide ja lasteasutustega. Ka teine raamatukogu nõukogu liige, Haljala Kooli õpetaja Külli Heinla on aktiivne Haljala raamatukogu üritustest osavõtja ja korraldaja. 1995. aastal oli ta Haljala raamatukogu kirjandusringi looja ning osaleb siiani aktiivselt kõigis ettevõtmistes. Tema juhtimisel toimub teisipäeviti Haljala kooli raamatukogus muinasjuturing.
- Oleme Haljala Vallavalitsuse allasutus ning valitsuse ja volikoguga koostööd tegemata oleks meie eksistents mõeldamatu - edastame vallakodanikele valla teateid ja ürituste infot. Raamatukogudes toimuvad volikogu komisjonide nõupidamised.
- Ühiselt aetakse asju valla seltside ja kandikogudega. Nende korraldatud ettevõtmiste puhul on raamatukogudel oluline roll: info jagamine ja kogumine, teadete saatmine, osavõtjate registreerimine, kuulutuste ja reklaami tegemine, projektide kirjutamine, esinejate leidmine. Raamatukogus hoitakse korras seltsi dokumente ja täiendatakse kodulehte.
- Raamatukogude ruumides korraldavad oma teabepäevi või tegevusi ka teised soovijad, näiteks Oriflame, Asahi võimlemine jms.

4.6.1.2 raamatukoguhoidjate osalemine komisjonide töös

- Varangu raamatukoguhoidja Urve Kingumets on Haljala volikogu liige ja kogukonnakomisjoni aseesimees, Haljala rahvamaja nõukogu liige, MTÜ Varangu Külaselts juhatuse liige ja Varangu kandivanem.
- Karepa raamatukoguhoidja Ene Loo on MTÜ Karepa Selts juhatuse liige.
- Haljala raamatukoguhoidja Maiga Parksepp on kultuuri- ja spordikomisjoni liige, MTÜ Õpetaja Autähis liige, Peeter Toominga nimelise fotokonkursi komisjoni liige.

4.6.1.3 raamatukogud kultuurikeskkonnana

Erinevaid üritusi toimus valla raamatukogudes 80, millest võttis osa 1538 huvilist. Näitusi ja väljapanekuid oli nautimiseks 78.

- Haljala raamatukogus toimuvad kirjanduslikud üritused täiskasvanutele vähemalt korra kuus. Lastele mõeldud üritusteks teeme koostööd kooli, rahvamaja ja lasteaiaga. 2019. aastal olid külalisteks Enn Tarvel, Aleksei Turovski, Mari-Ann Rimmel ja kaks kirjaniketuuri – kevadel lastekirjanikud Jaanus Vaiksoo, Anti Saar, Andrus Kivirähk ja Kertu Sillaste ning sügisel Hänilane, Arne Puu, Tiia Kriisa ja Peep Ehasalu. Märtsis tutvusime õpilaste värskete uurimistöodega ning märtsikuu tähtpäevadega, mida üleilmselt tähistatakse. Aprillis jagas Tai reisimuljeid kirjandusringi liige Kalju Kivistik. Oktoobris toimus liiklusohutuse üritus ja novembris projekti IT-vaatlik loeng. Maikuus korraldas Maiga Parksepp väljasõidu – külastati Arvo Pärdi keskust ja vaadati rahvusoperis Estonia etendust „Armujook“.

Raamatukogus on püsivalt üleval uudiskirjanduse väljapanek. Teised väljapanekud ja näitused vahetuvad tavaliselt kuu möödudes. Raamatunäitused on sageli seotud eesootava üritusega, näiteks „Turovski ja looduse raamatud“, „Kulka 2018. aasta lastekirjanduse preemia nominendid“, „Ei tule luule tuulest“, „Sõnarändajad“ jne. Suurem näitus Peeter Toominga fotodest, raamatutest, uurimistödest toimus koostöös

rahvamajaga, pidulik avamine Kõrgema Kunstikooli Pallase esindajatega toimus 8. mail.

- Aaspere raamatukogu üritused täiskasvanutele olid aktuaalsetel teemadel nagu eakohane toitumine, retseptivahetus, tutvumine Petrone Prindi raamatusarjaga „Minu ...“ ja reisimuljete vahetamine, eakohane liikumine väljas ja ruumis, raamatuannetuslaad. Näitused olid laste joonistustest ja laste meisterdustest, lugejate käsitöödest.
- Karepa raamatukogus korraldati 9 üritust: 1. veebruaril raamatukogu uute ruumide avamine; ajaloo- ja mälestusraamatute tutvustus; märtsis emakeelepäeva tähistamine meenutades kohalikku selja keelt; aprillis kevadpühade tähistamine koos meisterdamisega; juulis külas suursaadik Toomas Tiivel, Diplomaatiast ja Eestist; augustis näituse avamine - Helje Eelma akvarellid ravimtaimedest; septembris liiklusnädala üritus täiskasvanutele; oktoobris muutuvast eesti keelest, Kadriina Keskkooli õp Liivi Heinla; Karepa kooli 100. aastapäeva kokkutulek. Raamatukogu vahendusel toimus rahvamajas 4 kontserti: lastekoori ja tütarlastekoori „Ellerhein“ kontserdid, saksofonistide suvekooli orkestri kontsert, muusikastudio Looemevis kontsert ja etendus „Provintsi anekdoodid“ Väike-Maarja näitetrupilt.

Näitus kooli aastapäevaks ülevaatenäitus kaminasaalis. Väljapanekud: „Pöördelised ajad Eestis“ , emadepäevaks sobivad raamatud, lastele liiklusraamatud koolialguse puhul, erinevate mängude raamatud täiskasvanutele, rahvamaja WCdesse vetsuluule. Välja olid pandud Vilde auhinna ja Virumaa kirjandusauhinna kandidaatide nimekirjad.

- Varangu raamatukogus sai osaleda üritustel „Hõissa, vastlad!“, „Eesti raamat läbi aegade“; osaleda õpitubades, kus tehti lihavõtteseadeid, lillekimpude seadeid, jõulumeisterdamisi; toimus eakate mänguline kokkusaamine; koostöös külaseltsiga toimusid loengud: „Maalähedase väikeaia ja ürdiaia kujundamine“, „Vee- ja turbaaia rajamine“, „Alpi-, meelte- ja jaapani aed“, „Talikäik ja ajatamine“. Ka näitused ja välja panekud on üritustega seotud. Suurem näitus oli fotonäitus „Varangu külaselts 15“.
- Vergi raamatukogus toimuvad regulaarselt vestlusringid saksa keele õppimiseks. Kohal käivad luulehuvilised lugejad, esitati Ehini, Karmo, Alliksaare, Arderi luulet. Septembris toimusid liiklusnädala raames viktoriinid nii täiskasvanutele kui lastele. Näitusi oli 4 – „Armsad kiisupojad“, Võsu kooli 3. klassi õpilaste joonistused, kunstiringi tööde näitus, Tapa Muusika- ja Kunstikooli õpilastööde näitus Kalevipoja teemal.
- Võsu raamatukogus oli kohtumisõhtule kutsutud kirjanik Ain Kütt. Raamatukoguhoidja Piret Maurer on huvitatud loodusravist ning huvilistele toimusid nii Vihulas kui Võsul üritused eeterlike õlide ja taimede kasutamise võimaluste tutvustamiseks. Mõlemas raamatukogus on lastele suunatud raamatunäitused.
- Võsupere raamatukogus toimus täiskasvanutele arutlusõhtu „Kaasaegne eesti kirjandus – meeldib või mitte“. Teised ettevõtmised olid suunatud lastele ning toimusid koostöös

kohaliku lasteaiarühmaga. Aasta jooksul oli vaatamiseks 27 näitust ja väljapanekut, näiteks „Juhan Jaik 120“, „Aasta lind – öösorr“, „Mälestades Nikolai Baturinit“, „Kobras – aasta loom“ jne.

4.6.2 riiklikul tasandil

Riiklikul tasandil toimus koostöö:

- ERÜ – osalesime nende korraldatud teabepäevadel, Võsu raamatukoguhoidja Piret Maurer läbib kutsekoolituse programmi;
- Maanteeamet – raamatukogudes toimusid liiklusalased loengud ja üritused;
- Eesti Lastekirjanduse Keskus – Võsu raamatukogu liitus „Lugemisisu“ programmiga;
- Eesti Kirjanike Liit - Haljala raamatukogu külastas kaks kirjaniketuuri: kevadel lastekirjanikud Kertu Sillaste, Jaanus Vaiksoo, Anti Saar, Andrus Kivirähk ning sügisel „Sõnaränu“ raames Hännilane, Tiia Kriisa, Arne Puu, Peep Ehasalu.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Rahvusvahelisel tasandil koostööd ei toimunud.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Raamatukogudes toimuvad peamiselt internetialased individuaalkoolitused, kus raamatukoguhoidja juhendamisel tehakse sotsiaalmeediakontosid, makstakse arveid, antakse digiallkirju, uuendatakse ID-kaartide sertifikaate, täidetakse tervisetõendeid ja tuludeklaratsioone jms. 2019. aastal sai individuaalset õpet 34 soovijat. Meie raamatukogudes arvuteid reeglina üle kahe-kolme pole, seega on raskendatud arvutialaste grupikoolituste läbiviimine. Haljalas on võimalik arvutikoolitust läbi viia kooli arvutiklassis ning toimus üks grupikoolitus.

Raamatukogu ja kirjandust puudutavad grupitunde toimus 30: Haljala raamatukogus 15 koolitust 229 osalejaga, Vihulas 4 koolitust 52 osalejaga, Võsul 9 koolitust 83 osalejaga.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

- Haljala Vallaraamatukogul on kodulehekülj <https://haljalaraamatukogu.ee/> ja sotsiaalmeediakonto <https://www.facebook.com/haljalarmtk/>. Mõlemal leheküljel avaldame infot ürituste, lahtiolekuaegade kohta. Kodulehel on üleval ametlikud dokumendid, uute raamatute info jms. Facebookis jagame meelelahutuslikumaid, kuid siiski kirjandusega seotud infot – tähtpäevad, kirjanike sünni- ja sünniaastapäevad jms.

Artikleid avaldame kohalikus infolehes Haljala Valla Sõnumid. Kui varem ei olnud avaldamisega probleeme, siis nüüd on juhuseid, kui kirjutamisega vaeva nähtud artiklit või ürituse kuulutust lihtsalt ei ilmu. Mitteilmumise põhjust pole selgitatud.

Raamatukoguga seotud artiklid Haljala Valla Sõnumites: Maiga Parksepp - „Haljala raamatukogu kirjandusringi aasta“ 1/2019; „Muutused Haljala vallaraamatukogude lahtiolekuaegades“ 3/2019; „Haljala kirjandivõistluse tööd pakkusid põnevat lugemist“ 4/2019; Suvelugemise võistlus Haljalas“ 9/2019.

Ene Loo - „Selja keelt kõneldi põhjarannikul, Haljala kihelkonnas“ 4/2019; „Diplomaatiast ja Eestist“ 9/2019; „Advokaat Grimmi mälestuseks“ 11/2019.

- 4. jaanuaril kirjutas Virumaa Teataja „Karepa raamatukogu saab remonditud ruumid“. 6. novembri Maalehes tsiteeris Rein Sikk artiklis „15 raamatukogu Järva vallas - kinni ei panda, lähevad ühe mütsi alla“ Maiga Parkseppa, kes olevat avaldanud arvamust, et esimene aasta pärast ühinemist on keeruline, edasi läheb kõik nagu lepase reega.
- Muusikafestivaliks Võnge, mis toimus Altjal, valmistas Maiga Parksepp ette mahakantud raamatute jagamise stiilis „Pimekohting raamatuga“. Raamatud olid pakitud kinkepaberisse ning soovija võis valida meelepärase tuginedes pakil olevatele vihjetele. Kuna osa üritusest toimus Vergi raamatukoguhoidja Ülle Tamme koduhoovis, oli temal võimalik neid raamatuid jagada.
- Maiga Parksepa Eesti raamatukoguhoidjate XI kongressil esitatud ettekanne „Lääne-Virumaa rahvaraamatukogud haldusreformi tuultes ehk Kriitiline pilk iseendasse“ avaldati oktoobris ilmunud Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamatus 2018.
- Haljala raamatukogus filmiti kultuurisaadet „OP“ ja intervjuueeriti kauaaegset lugejat Kärt Devaneyd, saade oli eetris ETV-s 16. mail. Karepa rahvamajas ja raamatukogus filmiti Kanal 2 saadet „Merevaade Matverega“, eetris oli 7. augustil.

Televisionist oma kandi inimest või raamatukogu nähes on meie lugejad alati elevil ja tulevad raamatukokku tagasisidet andma. Isegi siis, kui ETV hommikusaates näidati põgusalt Maiga Parksepa kirjandusega seotud keraamilisi käsitööesemeid, tulid proudad kohe kiitust jagama.

Väikestes asulates on raamatukoguhoidja eriala esindajaks ka vabal ajal ning oma isikuga parimaks reklaamiks. Oluline on, et väljaspool raamatukogu on töötaja väärikas ja ei anna põhjust negatiivseks aruteluks.

Info levitamiseks on meil endiselt kasutuses aastate jooksul tõhusaimaks vahendiks osutunud suusõnaline teavitus, ka meili teel saavad soovijad info kätte. Ürituste kuulutused ripuvad kohalikel infotahvlitel.

4.9 Andmebaasid

Kodulehe vahendusel pakutakse lugejaile järgmisi andmekogusid:

Urram, Kodulugu, E-kataloog ESTER, RIKSWEB, ISE, ERB, BIE, DEA, DIGAR, DOAJ, Dspace, E- Ait, TTÜR digikogu, EMS, Elektrooniline Riigi Teataja, Riigiportaal Eesti, ID-kaart, Osalusveeb, Euroopa Liidu Infoportaal, Euroopa Liidu Infokeskus.

Kodulehelt leiab raamatukokku saabunud uute raamatute sisututvustused.

Koduloo tarbeks säilitab Haljala raamatukogu valla infolehte. Haljala kooliga seotud artiklid kogub mappi Haljala Vallaraamatukogu teeninduspunkti töötaja Reet Markin. Karepa raamatukogus täiendatakse koduloo kartoteeki, koostatakse koduloo mappi, täiendatakse raamatukogu kroonikat. Ene Loo märksõnastab Digaris Haljala kihelkonna ja vallaga seotud artiklid.

5. 2020. aasta tegevused

Võtame endale kohustuseks teha komplekteerimisel mõistlikke valikuid, olla professionaalsed ja sõbralikud klienditeenindajad, teha koostööd kohaliku kogukonnaga, jääda püsima.

2020. aastal lõpetame eelmisel aastal alustatud arengukava ja üritame täita seal püstitatud eesmärgid.

Koostajad Maiga Parksepp, Aili Floren, Ene Loo, Urve Kingumets, Ülle Tamm, Piret Maurer, Aili Raudla

Direktor

Allkiri ..... /Maiga Parksepp/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Haljala	13	66	
Aaspere	4	20	
Karepa	3	16	
Varangu	4	21	
Vergi	6	24	
Võsu, Vihula	3	15	
Võsupere	5	19	
<i>KOKKU</i>	<i>38</i>	<i>181</i>	<i>0,743</i>

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Maiga Parksepp esines 27. veebruaril Põltsamaal Jõgevamaa raamatukogude seminaril ettekandega haldusreformist tingitud raamatukogude ühendamise teemal.

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2019)
Haljala	1. Äravoolutoru vahetus, sein ja lae pahteldamine ning värvimine 2. Käsitoe paigaldamine välistrepile
Võsupere	1. Lae remont

LISA 4. Laste ja noorteüritused (valik olulisematest)

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Haljala	Haljala valla kirjandivõistlus	45
Haljala	Kohtumine kirjanikuga – Kertu Sillaste, Jaanus Vaiksoo, Anti Saar, Andrus Kivirähk	75
Haljala	Suvelugemise võistlus	~30
Haljala	Perepäev	45

Aaspere	Ettelugemispäevad koolivaheagadel	58
Varangu	Koolivaheaja lastehommik	5
Vergi	Liiklusnädala viktoriin	10
Võsupere	Kodumaa sünnipäev lugude ja lauludega	18
Võsupere	Eesti keele nädala tähistamine ja ilusa sõna puu koostamine	12